

Hoe en wanneer onstond de Toegoenese Gemeenschap.

Het ontstaan van de Portugese gemeente van Toegoe gebeurde door evangelisatie van de Zeeuwse predikant Melchior Leijdekker, eigenaar van het landgoed Tjilintjing waartoe ook de streek Toegoe behoorde. Dat was in 1673. Bij zijn evangelisatie werk kreeg Melchior Leijdekker hulp van de inheemse onderwijzer Domingus Pietersen. Deze was 2 jaar eerder aangesteld als leraar, in 1676 nadat een 40 a 50 gezinnen dit hadden verzocht.

Gedurende deze periode groeide Toegoe uit tot een inwonertal van 800.

Naast de school waar Pietersen les gaf, was er ook een houten kerkgebouw waar de zondagse diensten werden gehouden.

De eerst Toegoenezen waren zogenaamde "Mardijkers", een term die wij vrij kunnen verklaren als 'vrijburger'.

Waar de Mardijkers oorspronkelijk vandaan kwamen is niet te achterhalen. In een reisverslag van een Chinees, Ong Thai, in 1791 verscheen het verslag: "Seranis (de Chinezen noemde de Serani's zwarte duivels)er is geen verklaring ontrent hun voorouderlijke afkomst, maar onmiskenbaar horen ze bij Batavia, in welke stad ze een kerk hebben".

De term Serani komt van het Arabische woord Nasrani, wat Nazerener betekent. Met 'orang Nasarani' of 'Serani' worden Portugezen of Rooms Katholieken bedoeld. Uit de geschiedenis weten we dat toen Batavia werd gesticht er in die stad een grote groep Portugees sprekend mensen werden aangetroffen, afkomstig uit alle delen van het vervallen Portugese rijk.(Macao, India, Malakka).

We mogen aannemen dat de Toegoenese voorouders multiraciaal zijn geweest. De heterogene samenstelling van de gemeenschap vormde echter geen belemmering om een eenheid te vormen.

Reeds toen bleek dat 'eenheid in verscheidenheid' heel goed mogelijk is bij de Toegoenezen. Tot op de dag van vandaag is dat zo gebleven.

Door politieke omstandigheden werd de Toegoenese gemeenschap min of meer gedwongen te vertrekken uit Indonesië.

Met de boot vertrokken 26 gezinnen naar Hollandia in Nieuw-Guinea. Dit gebeurde ongeveer eind februari en begin april 1950. Het vertrek van deze 26 gezinnen splitste de gemeenschap in 2 delen.

In Hollandia werd het gemeenschapsleven weer hervat en werden de tradities voortgezet in hun tegen de heuvel opgezet dorp, Toegoe-Hollandia(APO kamp). Deze gelukkige jaren duurde tot de overdracht van Nieuw-Guinea aan Indonesië.

Opnieuw moesten de Toegoenezen weg, nu naar Nederland om dan verder te gaan naar Suriname. Het verblijf in Suriname werd een fiasco.

De Nederlandse regering besloot daarop de Toegoenezen te repatriëren. De dankdienst van 12 augustus 1967 in Sloopwijk, de 'pengutjapan sukur' luidde het einde in van de Toegoenese gemeenschap uit Nieuw-Guinea.

In Nederland werden de Toegoe-gezinnen verspreid gehuisvest in Apeldoorn, Deventer, Zevenaar, Enschede, Zutphen, Hogeveen, Groningen en Amsterdam. Sinds 1966 mogen de Toegoenezen zich Nederlander noemen. Na de herstelde betrekkingen tussen Nederland en Indonesië konden ook de Toegoenezen de contacten met de in Indonesië gebleven Toegoenezen hervatten.

